

Program Wychowawczy Szkół Ponadgimnazjalnych

**w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla
Niestyszających i Słabostyszających w Lublińcu**

WSTĘP

W roku szkolnym 2010/2011 dotychczas obowiązujący Program wychowawczy został poddany ewaluacji: po przeprowadzeniu badań wśród nauczycieli i uczniów stwierdzono, iż należy nanieść zmiany dostosowując treści do aktualnej sytuacji szkolnej i przemian społeczno- ekonomicznych w kraju.

Uczniowie/wychowankowie Szkół ponadgimnazjalnych to młodzież w wieku od 15 do 24 lat, charakteryzująca się różnym stopniem i rodzajem niepełnosprawności, nierzadko z niepełnosprawnością sprzężoną. Wielu z nich pochodzi ze środowisk niezamożnych lub dysfunkcyjnych. Nierzadko uczniowie powielają wzorce zachowań charakterystyczne dla ich środowiska rodzinnego i społecznego. Dlatego ważnym jest,

aby nauczyciele/wychowawcy poznali środowiska swoich uczniów w celu dostosowania swoich oddziaływań wychowawczych w taki sposób, aby jednocześnie kształtując postawę swojego wychowanka, uodpornić go na negatywne wpływy bliskiego mu otoczenia. W celu kompleksowych oddziaływań wychowawczych należy w miarę możliwości wdrażać do zaangażowania rodziców naszych uczniów, wyposażając ich jednocześnie w niezbędną wiedzę z zakresu wychowania . Współpraca wszystkich nauczycieli , samodoskonalenie się oraz korzystanie z pomocy instytucji wspomagających gwarantuje sukces dydaktyczny i wychowawczy na miarę indywidualnych możliwości percepcyjnych i psychofizycznych poszczególnych uczniów.

Integralne podejście do wychowanka wymaga od potencjalnego wychowawcy wiedzy na temat złożoności ludzkiej egzystencji i zależności od otoczenia w którym żyje, chęci zobaczenia konkretnego ucznia w jego środowisku, otwarcia na rozumienie go i wspomaganie tego, co w nim dobre.

Wychowanie jest bezpośrednio związane z nauczaniem. Nauczamy wychowując i wychowujemy nauczając. Program wychowawczy szkoły jest związany z programem profilaktycznym; oba te programy wzajemnie się uzupełniają.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Program wychowawczy Szkół ponadgimnazjalnych kieruje się celami i zadaniami zawartymi w Statucie Ośrodka, oraz wytycznymi zawartymi w:

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).
2. Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 i 527).
3. Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.).
4. Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 19.08.1994 r.
5. Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 26.10.1982 r.
6. Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dn. 24.04.1997 r. (zm. z 29.07.2005r. Nr179.poz.1485)
7. Ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dn. 09.11.1995 r.
8. Rozporządzeniu MENiS z dn. 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.
9. Rozporządzeniu MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
10. Rozporządzeniu MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
11. Rozporządzeniu MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
10. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO:

- Rodzice posiadają pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swoich dzieci. Szkoła wspiera rodzinę w dziedzinie wychowania.
- Nauczyciele wspomagają rozwój osobowy ucznia we wszystkich wymiarach: intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym.
- Uczniowie mają możliwości dociekania do prawdy, szkoła ułatwi im osiągnięcie świadomości życiowej użyteczności poszczególnych zajęć.
- W szkole kładzie się nacisk na budzenie wrażliwości moralnej, na wspomaganie uczniów w ich dążeniu do samodzielności osądów, rozwijanie wrażliwości na dobro.
- Szkoła dąży do kształtowania w uczniach szacunku dla dobra wspólnego, rodziny, społeczności lokalnej, państwowej, a także do rozwijania patriotyzmu jako wartości o podstawowym znaczeniu.
- Młodzież otrzymuje w szkole pomoc w rozpoznawaniu wartości moralnych w dokonywaniu wyborów i hierarchizacji tych wartości.
- Szkoła pomaga w poszukiwaniu odpowiedzi o sens życia, o przyszłość, wskazując na rzetelną pracę i uczciwość jako wartości prowadzące do realizacji przyjętych celów.
- Nauczyciele i pracownicy szkoły oraz uczniowie tworzą w sobie postawę dialogu, a w szkole powstaje klimat wzajemnego poszanowania.
- Kryteria i sposób oceniania zachowania uczniów zawarte są w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania.

III. WZORZEC ABSOLWENTA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Nadrzędnym celem Programu wychowawczego jest wszechstronny rozwój osobowości ucznia na miarę jego możliwości fizycznych i psychicznych.

SYLWETKA ABSOLWENTA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH.

Absolwent Szkół ponadgimnazjalnych potrafi kierować swoim życiem, to znaczy posiada umiejętności i wiedzę aby w sposób świadomy określać swoje cele życiowe w odniesieniu do wartości, które wyznaje, w sposób dojrzały dostosowuje się do otaczającej rzeczywistości, wpływa na jej zmianę i ponosi w sposób odpowiedzialny konsekwencje swoich decyzji.

- Jest życzliwy, szanuje siebie i innych ludzi.
- Zna swoje prawa i respektuje prawa innych ludzi.
- Zna zasady kulturalnego zachowania i stosuje je na co dzień.
- Dbą o higienę fizyczną i psychiczną.
- Potrafi zachować ład i porządek wokół siebie.
- Dbą o zdrowie, właściwie się odżywia.
- Potrafi ubrać się stosownie do pogody, temperatury otoczenia i okoliczności.
- Potrafi dokonywać właściwych wyborów, odróżniać dobro od zła, nie ulega nałogom.
- Dostrzega szkodliwość agresji w zachowaniu swoim i innych ludzi, dlatego stara się rozwiązywać konflikty w sposób pokojowy.
- Chętnie uczestniczy w życiu kulturalnym/ sportowym w swoim środowisku.
- Potrafi poruszać się w dużym mieście, korzystać ze środków lokomocji.
- Wie, jak funkcjonować na rynku pracy, aktywnie poszukiwać zatrudnienia.
- Potrafi załatwiać swoje sprawy w urzędach, wypełniać formularze, pisać podanie, CV.
- Potrafi skorzystać z pomocy lokalnych instytucji, placówek służby zdrowia.
- Jest sumiennym, rzetelnym i zdyscyplinowanym pracownikiem.
- Jest asertywny, nie ulega złym wpływom i nałogom.

WARTOŚCI I ICH REALIZACJA W PROCESIE WYCHOWAWCZYM:

Wartości w procesie wychowania	Sytuacje wychowawcze
PRAWDA	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie szukają w różnorodnych źródłach odpowiedzi, • na problemy i zagadnienia pojawiające się w procesie dydaktycznym, • osoba rozstrzygająca spór każdorazowo dociera do jego źródła.
PIĘKNO	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie dbają o wystrój sal, korytarzy, o estetykę otoczenia, • zwracają uwagę na ubiór i higienę, • uczniowie noszą strój odświętny na rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego oraz na egzaminy i inne uroczystości, • uczniowie uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych (np.: wystawy, filmy i inne).
SAMODZIELNOŚĆ I PRACA NAD SOBĄ	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie dokonują samooceny własnej pracy, • uczniowie dokonują oceny własnego zachowania, • wypełniają obowiązki dyżurnego, • uczestniczą w wycieczkach i wykonują samodzielnie czynności, • organizują imprezy klasowe i szkolne, • biorą udział w organizacji akcji charytatywnych oraz w promocji szkoły w środowisku lokalnym.
RZETELNA PRACA	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy i nauczyciele premiąją uczniów wykonujących bardzo dobrze obowiązki wg zasad ustalonych przez szkołę, • pracownicy szkoły poprzez wzorce osobowe wpływają na stosunek uczniów do obowiązków i pracy, • nauczyciele, wychowawcy premiąją osoby rzetelnie realizujące obowiązek szkolny.
CZYSTOŚĆ JĘZ.POLSKIEGO, KULTURA SŁOWA	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie czuwają nad poprawnością i czystością j. polskiego podczas w szkole i poza nią, • wyjeżdżają na przedstawienia, są zachęceni do lektury, mają kontakt z kulturą i sztuką.
WRAŻLIWOŚĆ NA KRZYWDĘ INNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • biorą udział w akcjach charytatywnych, • uczniowie biorą udział w wolontariacie na rzecz różnych osób i instytucji.
PATRIOTYZM I POCZUCIE WSPÓLNOTY LOKALNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie uczestniczą w uroczystościach, rocznicach o charakterze patriotycznym odbywających się na terenie szkoły i miasta, • poznają patriotyczne postawy z literatury, historii, • organizują uroczystości związane z tradycjami szkoły, • uczestniczą w akcji Sprzątanie Świata, • organizują obchody świąt szkolnych, • biorą udział w konkursach.
UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNE	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie postawy agresji i przemocy, • nauka i trening podstawowych umiejętności społecznych, • umiejętność udzielania pierwszej pomocy (kursy, warsztaty).

SYTUACJE WYCHOWAWCZE REALIZUJĄCE CELE WYCHOWAWCZE:

TWORZENIE ZWYCZAJÓW I OBYCZAJÓW SZKOLNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie strony w Internecie, • zorganizowanie „Przywitania w szkole”, • prowadzenie Kroniki Szkoły, • organizacja cyklicznych uroczystości :(np. Andrzejki, Wigilia, Święto Wiosny, Dzień Dziecka, Dzień Sportu, Dzień Patrona) • organizacja imprez szkolnych i klasowych, zabaw.
PRACA I ROZWÓJ SAMORZĄDU SZKOLNEGO	<ul style="list-style-type: none"> • ustalenie zasad wyborów do Samorządu Uczniowskiego i wyboru opiekuna, • opracowanie regulaminu S.U., planu pracy,
KONTAKTY I WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania z rodzicami prowadzone w formie wywiadówek, konsultacji, • angażowanie rodziców w sprawy klasy, szkoły; zapisy w kronice klasy, szkoły, • uroczystości szkolne i inne formy współdziałania.
WZAJEMNA POMOC W NAUCE	<ul style="list-style-type: none"> • zasady wypracowane przez wychowawców, • konsultacje w ramach S.U., • wolontariat, • zajęcia pozalekcyjne,
ZABAWY, DYSKOTEKI, WYCIECZKI	<ul style="list-style-type: none"> • dyskoteki: klasowe, szkolne, • wycieczki klasowe, rajdy, wyjazdy w ramach kół zainteresowań itp.
PRACA Z UCZNIEM O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • praca z uczniem mającym trudności w nauce: zajęcia wyrównawcze, rewalidacja, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, • praca z uczniem szczególnie uzdolnionym: koła przedmiotowe, indywidualny tok nauki

STAŁE UROCZYSTOŚCI O CHARAKTERZE WYCHOWAWCZYM I KULTURALNYM

UROCZYSTOŚĆ	ZADANIE WYCHOWAWCZE	TERMIN
Sprzątanie Świata	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie pod opieką nauczycieli chemii i biologii biorą udział w akcji ekologicznej poprzez sprzątnię swojego miasta, • zrozumienie znaczenia pracy ekologicznej na rzecz Ziemi 	wrzesień
Przywitanie nowych uczniów	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie więzi wewnątrzszkolnej, • przyjęcie nowych uczniów w poczet społeczności szkolnej, • umacnianie poczucia bezpieczeństwa , 	październik
Dzień Edukacji Narodowej	<ul style="list-style-type: none"> • umacnianie więzi między członkami społeczności szkolnej, • pokazanie różnych form podziękowania za trud nauki i wychowania wobec wszystkich pracowników szkoły, ukazanie roli i znaczenia nauki w życiu każdego człowieka, 	14.października
Święto Niepodległości	<ul style="list-style-type: none"> • budzenie uczuć patriotycznych, poczucia dumy narodowej, • zrozumienie znaczenia wolności i niepodległości dla narodu polskiego, • wzbudzenie chęci uczestnictwa w uroczystościach miejskich, 	11 listopada

Opłatek Wigilijny	<ul style="list-style-type: none"> • umacnianie więzi z kolegami i nauczycielami oraz pracownikami szkoły, • rozwój samodzielności i budzenie inicjatywy w trakcie przygotowań do spotkania, • kultywowanie polskich tradycji wigilijnych 	ok. 20 grudnia
Dzień Patrona	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie więzi wewnątrzszkolnej, • tworzenie i kultywowanie tradycji szkolnej, 	
Konstytucja 3 Maja	<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie istoty demokracji i jej roli w rozwoju świadomości narodowej, • zapoznanie z obowiązkami i prawami członków społeczeństwa obywatelskiego, • świadome uczestnictwo w obchodach święta na terenie szkoły i miasta, 	3 maja
Dzień Dziecka i Dzień sportu szkolnego	<ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w imprezach sportowych i zabawach, • utrwalenie zasady fair play podczas zawodów, • przypomnienie treści Karty Praw Dziecka, • poznanie instytucji pomocy dzieciom , 	1 czerwca
Zakończenie roku szkolnego	<ul style="list-style-type: none"> • Uroczyste zakończenie roku szkolnego, 	koniec czerwca

IV. SYTUACJE ZAGROŻENIA I FORMY POMOCY WYCHOWAWCZEJ

1. Niedostatek ekonomiczny :

- współpraca ze Stowarzyszeniem „Uśmiech Dziecka” ,
- kierowanie do PCPR, MOPS,
- zwolnienia ze składek ubezpieczeniowych,
- wyposażanie w odzież z darów, paczki żywnościowe, sponsoring,
- wypożyczanie podręczników z biblioteki szkolnej,
- bezpłatne wyżywienie w stołówce.

2. Patologia rodziny i uzależnienia:

- profilaktyka uzależnień na lekcjach wychowawczych, pdż
- współpraca z PCPR, Poradnią Pedagogiczno - Psychologiczną,
- obserwacja i każdorazowe udzielanie pomocy.
- współpraca z psychologiem i pedagogiem

3. Problemy w nauce:

- zajęcia wyrównawcze/rewalidacja
- pomoc wewnątrz klasowa
- pomoc ze strony nauczycieli przedmiotów
- współpraca z Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną.

V. OBOWIĄZKI WYCHOWAWCY KLASY SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

1. Obowiązkiem każdego wychowawcy jest:

- tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowania do życia w rodzinie i społeczeństwie;
- inspirowanie i wspomaganie działań zespołowych uczniów;
- podejmowanie działań, umożliwiających rozwiązywanie konfliktów w zespole uczniów oraz pomiędzy uczniami a innymi członkami społeczności szkolnej.

2. Wychowawca w celu realizacji zadań wymienionych w punkcie 1:

- otacza indywidualną opieką każdego wychowanka;

- planuje i organizuje wspólnie z uczniami i ich rodzicami różne formy życia zespołowego, rozwijające jednostki i integrujące zespół uczniowski oraz ustala treści i formy zajęć tematycznych na godzinach do dyspozycji wychowawcy;
 - współdziała z nauczycielami uczącymi w jego oddziale w ramach zespołu nauczycielskiego, uzgadniając z nimi i koordynując ich działania wychowawcze wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka (dotyczy to zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych jak i z różnymi trudnościami i niepowodzeniami), informuje ich w sposób dyskretny o problemach pozaszkolnych i sytuacjach rodzinnych swoich wychowanków, mających wpływ na poziom ich nauki i zachowanie;
 - utrzymuje kontakty z rodzicami uczniów (spotkania indywidualne, rozmowy telefoniczne, wizyty w domach, zawiadomienia listowne) w celu poznania i ustalenia potrzeb opiekuńczo-wychowawczych dzieci, okazywania rodzicom pomocy w ich działaniach wychowawczych wobec dzieci i otrzymywania od nich pomocy w swoich działaniach, włączania ich w sprawy życia klasy i szkoły;
 - współpracuje z pedagogiem, psychologiem i innymi specjalistami świadczącymi kwalifikowaną pomoc w rozpoznawaniu potrzeb i trudności, także zdrowotnych oraz zainteresowań i szczególnych uzdolnień uczniów. Organizację i formy udzielania tej pomocy na terenie Szkoły określają przepisy w sprawie zasad udzielania uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej.
3. Wychowawca korzysta w swej pracy z pomocy merytorycznej i metodycznej nauczycieli - doradców, pedagoga i psychologa szkolnego, logopedy, pracowników Poradni Psychologicznej, pielęgniarki szkolnej, kuratorów zawodowych, pracowników Wydziału Prewencji Policji, współpracują z instytucjami kulturalno-oświatowymi działającymi w środowisku.

VI. ZESPÓŁ WYCHOWAWCZY SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

1. W Szkole działa Zespół Wychowawczy, opracowujący projekt programu wychowawczego szkoły i jego zmian, oraz roczny plan pracy wychowawczej analizujący prawidłowość ustalania ocen z zachowania przez wychowawców klas, analizujący sytuację wychowawczą szkoły, wysuwający wnioski w tym zakresie do Dyrektora Szkoły i Rady Pedagogicznej. W skład zespołu wchodzi:
 - dyrektor jako przewodniczący,
 - psycholog
 - pedagog szkolny,
 - wychowawcy klas,
 - wychowawcy internatu.
2. Wszyscy pracownicy Szkoły, uczniowie i ich rodzice mają obowiązek dostosowania swoich działań wychowawczych do zapisów Programu Wychowawczego Szkoły łącznie z zapisami Statutu w tym zakresie.
3. Zespół Wychowawczy co najmniej dwukrotnie w ciągu roku przedstawia Radzie Pedagogicznej wyniki analizy stanu wychowawczego Szkoły.